

RESTAURERINGSPLAN

Strutsholmen

ORUST KOMMUN

DATUM: 2009-10-14

Brokare: Persängs Samfällighetsförening

Adress: c/o Tage Emanuelsson
Ängön 484

Postadress: 474 91 Ellös

Kundnummer: O 13524

Rådgivare: Lisa Karnfält

Länsstyrelsen Västra Götaland

Postadress: Box 767, 451 26 Uddevalla

Telefon: 0521- 60 56 02, 070-6609387

Inledning

I odlingslandskapet finns vårt lands artrikaste miljöer. Blomstrande slåtterängar, vackra enebackar och öppna strandängar är skapade genom långvarig hävd av våra förfäder och deras betesdjur. Ängen och betesmarken är beroende av bondens omsorger, annars försvinner många av blommorna, fjärilarna och fåglarna. I landskapet kan vi idag se spår efter forna tiders bönder och deras odlarmöda. Här finns de första bofasta jordbrukarnas gravar som dösar, högar, stensättningar och domarringar, ibland tusentals år gamla. Man kan också se senare spår efter äldre markanvändning, i form av t ex odlingsrösen, stenmurar och små tegar. Med hjälp av de olika kulturspårerna kan vi fortfarande se spårerna av olika perioder av odlingshistorien direkt i landskapet.

Befintliga natur- och kulturvärden

Strutsholmen är en liten ö norr om-Ängön. Från Ängön till Strutsholmen går en brygga som gör den tillgänglig för friluftslivet. På 1800-talet var ön bebodd av en familj. Fram till 1960-talet betades ön av får. Nu är den igenvuxen med tall, lövträd och enar.

Spår av bebyggelsen finns i form av en husgrund, en brunn och stengärdsgårdar. Vid besöket i samband med upprättande av restaureringsplanen noterades arter som hirsstarr, bockrot, gulkämpar, stagg, blåsuga, ängsvädd och rotfibbla.

Alla områden som är aktuella för projektstöd är ogödslade och har en god potential att återfå en artrik flora vid god hävd.

Restaureringens mål

Målet med restaureringen är att genom ökat ljusinsläpp och bete återskapa en artrik betesmarks flora och att genom röjning eller bränning föryngra ljungen. Dessutom är målsättningen att bevara och förstärka naturvärden i trädskiktet genom att spara fritt stående hagmarksträd, senvuxna träd, hålträd, bärande och blommande träd och buskar samt död ved.

Ett annat mål är att synliggöra och bevara stengärdesgårdar och övriga kulturspår.

Restaureringsarealen är: 4,75 ha.

Åtgärder under restaureringen

Tidsplan

År 1-3

- Friställ ekarna och grovhugg träd och buskskiktet. Spara endast de träd som skall stå kvar efter att restaureringsperioden är över samt eventuellt något "säkerhetsträd". Om väderförhållanden inte tillåter huggning, exempelvis om risk för körskador föreligger, under våren år 1 kan åtgärden utföras när förhållanden tillåter år 1 eller 2.
- Uttransport av allt ris eller bränning på ett fåtal platser för att undvika att skada floran och gödslingseffekten.
- Stängsla och släpp på djur så snart som möjligt. Betesdjuren hjälper till att hålla efter sly och underlättar fortsatt röjning.
- Bränn eller röj ljung så att denna kan föryngras.

År 4

- Kompletterande huggning och huggning av säkerhetsträd.
- Röjning av enbuskar och ljung.
- Uttransport av allt ris eller bränning på ett fåtal platser.
- Alla fornlämningar skall rensas från igenväxningsvegetation.
- Reparation och underhåll av stenmurar.
- Röjning av slyuppslag vid behov.
- Fortsatt intensivt bete.

År 5

- Röjning av slyuppslag vid behov.
- Fortsatt intensivt bete.
- Slutliga utformningen av betesmarken.

Du får inte stödutfodra djuren under restaureringen eller därefter när de är på ön. Tillskottsfodring ger en gödslingseffekt som missgynnar den flora som vi vill bevara.

I hållmarksdelarna gäller framförallt att röja ung tall, björk, en och ljung.

Spar grova tallar, björkar och sälg och enstaka föryngringsträd.

De få ekar som finns ska sparas. Ekarna ska friställas så att de är fria från buskar och träd minst 5 meter från grenspetsarna.

Åtgärder i olika delområden

För varje delområde ställs följande krav på det **maximala antalet träd och enbuskar** som tillåts stå kvar efter slutförd restaurering: Nypon ska sparas och behöver bara begränsas om de breder ut sig för mycket med rotskott.

- Delområde a:** Träd och buskar: Nuläge: ca 10 % av vegetationen. Mål: 5 %.
Bränn eller röj ljung.
- Delområde b:** Spar ek, rönn och sälg. Spar max 10 tallar och max 8 björk. Spar max 12 enbuskar och max 150 kvm slånbuskage.
- Delområde c:** Träd och buskar: Nuläge: ca 30 % av vegetationen. Mål: 5 %.
Bränn eller röj ljung.
- Delområde d:** Träd och buskar: Nuläge: ca 5 % av vegetationen. Ok.
Bränn eller röj ljung.
- Delområde e:** Träd och buskar: Nuläge: 100 % av vegetationen. Mål: max 5 %.
Spar enstaka sälg och rönn.
- Delområde f:** Träd och buskar: Nuläge: 50 % av vegetationen. Mål: max 10%.
Spar sälg och rönn. Max 20 enar och max 8 träd.
- Delområde g:** Träd och buskar: Nuläge: ca 20% av vegetationen. Mål: max 10%.
Bränn eller röj ljung.
- Delområde h:** Träd och buskar: Spar max 10 träd (varav max 6 tall) och max 20 enbuskar. Bränn eller röj ljung.

Generella åtgärdsråd

- Undvik körskador
- Försök få ut allt ris från gran, en, tall ur innan barren faller. (För att inte skada förutsättningarna att få tillbaka hävdgynnad flora.)
- Spara **bärande träd och buskar** t ex. apel, oxel, nypon och rönn m m.
- **Tall** får bara sparas på hållmarkerna och då framförallt de som är grövre och vidkroniga och har ”karaktär” av mager hållmark. Gran är sällan av intresse att spara i en hagmark.
- Spar **enbuskar** framförallt på håll där de inte påverkar floran. På gräsytor kan man spara mer uppräta enar som inte skuggar lika mycket.
- Koncentrera ”sparandet” av träd och buskar till platser där de inte riskerar skada fornlämningar.
- Tänk på att **döda träd** inte behöver räknas med. Döda och döende träd är viktiga att spara för insekter och fåglar. Ringbarkade träd räknas som döda och är också ett bra sätt att skapa mer död ved. Träd som ramlat får ligga kvar i betesmarken.
- Vid eventuella kontakter med entreprenörer är det viktigt att precisera de krav ni ställer på utförandet av t ex huggning, skotning m m. Exempelvis ”Inga körskador”, ”Inga barrförluster”, ”Klart senast 1/4”.
- Om entreprenörer anlitas är det också viktigt att tydliggöra för dem hur arbetet skall gå till praktiskt, exempelvis genom märkning av sådant som skall tas hänsyn till. Detta kan t ex gälla gränser, stenvmurar, fornlämningar, träd och buskar som skall sparas, m m.
- Glöm inte anmäla till Skogsvårdsstyrelsen att ni ämnar lägga om beskogade delar till betesmark.

Skötsel efter restaureringen

Efter att skiftet restaurerats klart och godkänts i slutbesiktning skall området skötas i ytterligare minst 5 år som betesmark. Träd och buskar av igenväxningskaraktär skall hållas borta. Om restaureringen skulle vara slutförd tidigare kan du be om slutbesiktning före åtagandeperiodens slut (5 år).

Bilagor

1. Ortofoto, delområden aktuella för projektstöd

